

תוכן העניינים

- 15 הצמצום הפנומנולוגי ועולם החיים — מאת אברהם צבי בראון
23 'משבר' הפסיכולוגיה — מאת יעקב גולומב
31 משבר המדעים האירופיים והפנומנולוגיה הטרנסצנדנטלית

חלק ראשון

משבר המדעים כביטוי למשבר החיים החמור של אנושות אירופה

- 15 1§. האומנם קיים בפועל, משבר המדעים, לאור הצלחותיהם
המתמידות?
33 2§. הצמצום הפוזיטיביסטי של רעיון המדע למדע עובדתי בלבד.
34 'משבר' המדע כאובדן משמעותו לחיים
36 3§. ביסוס האוטונומיה של האנושות האירופית באמצעות התפיסה
החדשה של רעיון הפילוסופיה בתקופת הרנסנס
38 4§. כישלוננו של המדע החדש שראשיתו צלחה, והמניע שלא
הובהר לכישלון זה
39 5§. אידיאל הפילוסופיה הכוללת ותהליך התפוררותו הפנימית
42 6§. תולדות הפילוסופיה המודרנית כמאבק על משמעות האדם
44 7§. תוכנית החקירות בחיבור הזה

חלק שני

הבהרת מקור הניגוד המודרני בין אובייקטיביזם פיסיקליסטי לסובייקטיביזם טרנסצנדנטלי

- 46 8§. מקור הרעיון החדש של כוללות המדע בעיצוב החדש של
המתמטיקה
48 9§. מתמטיזציה של הטבע בידי גאליילי

- 48 א. 'גיאומטריה טהורה'
- ב. רעיון היסוד של הפיסיקה הגאלילייאנית: הטבע
52 כיקום מתמטי
- 57 ג. בעיית אפשרות המתמטיזציה של ה'שפע'
- 60 ד. המניעים לתפיסת הטבע של גאליליי
- 63 ה. אופי האמרות של השערת מדעי הטבע הבסיסית
- 65 ו. בעיית משמעותן של 'נוסחאות' מדעי הטבע
- ז. התרוקנות משמעותו של מדע הטבע המתמטי בשל
67 ה'טכניזציה'
- ח. עולם החיים כיסוד משמעותו הנשכח של מדע הטבע
69 ט. אי-הבנות גורליות הנובעות מאי-הבהירות בדבר משמעות
המתמטיזציה
73 י. משמעותה העקרונית של בעיית מקורו של מדע הטבע
המתמטי
76 יא. אפיונה המתודי של פרשנותו
76 10§ מקור הדואליזם במופתיות הרווחת של מדע הטבע.
- 78 הרציונליות של העולם *more geometrico*
- 11§ הדואליזם כטעם לאי-המובנות של בעיות התבונה, כקדם-הנחה
של התמקצעות המדעים, כיסוד לפסיכולוגיה הנטורליסטית
80 אפיונו הכולל של הרציונליזם הפיסיקליסטי המודרני
83 קשייו הראשונים של הנטורליזם הפיסיקליסטי בפסיכולוגיה:
84 אי-מובנותה של הסובייקטיביות הפועלת
- 14§ אפיון מקדים של האובייקטיביזם והטרנסצנדטליזם. המאבק
בין שני הרעיונות הללו כמשמעות ההיסטוריה הרוחנית
המודרנית
86 15§ הרהור על המתודה של אופן עיונו ההיסטורי
- 87 16§ דקארט כאבי מייסדם הן של הרעיון המודרני של הרציונליזם
האובייקטיביסטי והן של המניע הטרנסצנדנטלי המבטלו
90 חזרת דקארט אל ה-*ego cogito*. הצגת משמעותה של
17§ ה-*Epoché* הקארטזיאנית
- 91 18§ פירוש עצמי מוטעה של דקארט: הסילוף הפסיכולוגיסטי של
האגו הטהור שהושג באמצעות ה-*Epoché*
94 עניינו הדחוף של דקארט באובייקטיביזם כסיבה לפירושו
96 העצמי המוטעה
- 97 20§ ה'התכוונותיות' אצל דקארט

	21§	דקארט כנקודת מוצא של שני קווי ההתפתחות: של הרציונליזם והאמפיריזם
98		
98	22§	הפסיכולוגיה הנטורליסטית תורת-הכרתית של לוק
	23§	ברקלי – הפסיכולוגיה של דוד יום כתורת-הכרה בידינית:
100		'פשיטת הרגל' של הפילוסופיה והמדע
	24§	היבטו הפילוסופי האמיתי של ערעור האובייקטיביזם, החבוי
102		בחוסר-הגיבנה של ספקנות יום
	25§	ההיבט ה'טרנסצנדנטלי' ברציונליזם: גרסת קאנט של
104		פילוסופיה טרנסצנדנטלית
110	26§	קדם-דיון במושג ה'טרנסצנדנטלי' המנחה אותנו כאן
	27§	הפילוסופיה של קאנט וההולכים בעקבותיו, באספקלריה של
		מושג ה'טרנסצנדנטלי' המנחה אותנו. תפקידה של נקיטת-
111		עמדה ביקורתית

חלק שלישי

הבהרת הבעיה הטרנסצנדנטלית ותפקיד

הפסיכולוגיה ביחס אליה

א. הדרך אל הפילוסופיה הטרנסצנדנטלית

הפנומנולוגית באמצעות חקירה לאחור

מעולם החיים הנתון מראש

	28§	'קדם-ההנחה' הבלתי מבוטאת של קאנט: עולם החיים הסובב
113		אותנו, התקף כמוכן מאליו
	29§	עולם החיים ניתן לגילוי כתחום של תופעות סובייקטיביות
120		שנשארו 'אנונימיות'
	30§	היעדר מתודה הסתכלותית מְגַלָּה כטעם למבניו האגדיים
122		של קאנט
	31§	קאנט וחסרון הפסיכולוגיה של זמנו. היעדר הבחנה בין
124		סובייקטיביות טרנסצנדנטלית לבין נפש
	32§	אפשרותה של אמת נסתרת בפילוסופיה הטרנסצנדנטלית של
		קאנט: בעייתו של 'ממד חדש'. היריבות בין 'החיים על פני
125		השטח' ל'החיים לעומק'
	33§	בעיית 'עולם החיים' כחלק מהבעיה הכללית של המדע
127		האובייקטיבי
129	34§	הצגת הבעיה של מדע עולם החיים

- 129 א. ההבדל בין מדע אובייקטיבי למדע בכלל
 ב. השימוש בניסיונות סובייקטיביים-יחסיים למען המדעים
- 131 האובייקטיביים, והמדע על אודותם
- 132 ג. האם הסובייקטיבי-היחסי הוא מושא של הפסיכולוגיה?
 ד. עולם החיים כיקום ב-הסתכלות באופן עקרוני –
 העולם ה'אובייקטיבי-האמיתי' כתת-מבנה 'לוגי' בלתי
 132 הסתכלותי עקרונית
- ה. המדעים האובייקטיביים כיצירים סובייקטיביים –
 של עשייה מיוחדת, זו התיאורטית-הלוגית, השייכת
 134 בעצמה לקונקרטיות המלאה של עולם החיים
 ו. בעיית עולם החיים לא כבעיה חלקית אלא כבעיה
 136 פילוסופית כוללת
- 35§ ניתוח ה-Epoché הטרונסצנדנטלית. ראשית ה-Epoché של
 139 המדע האובייקטיבי
- 36§ איך יוכל עולם החיים, אחרי ה-Epoché של המדעים
 האובייקטיביים, להפוך לנושאו של מדע? הבחנה עקרונית
 141 בין האפריורי האובייקטיבי-הלוגי לאפריורי של עולם החיים
 37§ המבנים הצורניים הכלליים ביותר של עולם החיים: דבר
 144 ועולם מחד גיסא, מודעות לדברים מאידך גיסא
- 38§ שתי דרכי היסוד האפשריות לעשות את עולם החיים
 לנושא: הגישה התמימה הטבעית הישירה והרעיון של
 גישה החזרית עקיבה כלפי ה'איך' של אופן ההינתנות
 146 הסובייקטיבי של עולם החיים ומושאו
- 39§ הצביון המיוחד שב-Epoché הטרונסצנדנטלית כשינוי
 149 מוחלט של גישת החיים הטבעית
- 40§ הקשיים שבמשמעות האמיתית של ביצוע ה-Epoché
 הטוטלית. הפיתוי להבינה שלא כהלכה כהימנעות,
 150 שיש להשיגה צעד אחר צעד, מכל חריצת תקפות
 ה-Epoché הטרונסצנדנטלית האמיתית מאפשרת את
 41§ ה'צמצום הטרונסצנדנטלי' – את גילויו וחקירתו של יחס
 152 הגומלין הטרונסצנדנטלי שבין עולם לתודעת עולם
 42§ המשימה להתוויה קונקרטית של הדרכים לביצועו הממשי
 153 של הצמצום הטרונסצנדנטלי
- 43§ מאפייניה של דרך חדשה לצמצום, כמנוגדת
 154 ל'דרך הקארטזיאנית'

- 44§. עולם החיים בנושא של עניין תיאורטי, הנקבע באמצעות
 155 Epoché כוללת לאור ממשות הדברים של עולם החיים
- 45§. התחלות של פירוש קונקרטי לנתונים של הסתכלות חושנית
 157 טהורה בתור שכזאת
- 46§. האפריורי הכולל של ההצטרפות
 158 רמז על כיווני מחקר נוספים: תופעות היסוד הסובייקטיביות
 47§. של הקינסתוזת, של שינוי התקפות, של תודעת האופק ושל
 160 חברת הניסיון
- 48§. כל יש, מכל משמעות ותחום שייכות, כְּמִדָּד למערכת
 163 סובייקטיבית של הצטרפות
- 49§. מושג מקדים של הפינן הטרנסצנדנטלי, כעיצוב משמעות
 מקורי'. צמצומם של הניתוחים לרוגמה שביצענו לעיל;
 165 רמז לאופקי פרשנות נוספים
- 50§. סידור ראשון של כל בעיות העבודה תחת הכותרות:
 168 ego-cogito cogitatum
- 51§. משימתה של 'אונטולוגיית עולם החיים'
 169 הופעתן של תמיהות פרדוקסליות. הצורך בעיונים קיצוניים
 52§. חדשים
 171 הפרדוקס של הסובייקטיביות האנושית: להיות סובייקט
 53§. בשביל העולם ובו בזמן להיות מושא כְּעוֹלָם
 174 פתרון הפרדוקס
 54§. א. אנו כבני-אדם ואנו בסופו של דבר כסובייקטים
 177 מתפקדים ומשיגים
- ב. כאני-ראשוני מכונן אני את אופקי האחרים
 הטרנסצנדנטיים כסובייקטים-שותפים
 לבין-סובייקטיביות הטרנסצנדנטיים
 179 אשר מכוננת את העולם
- 55§. תיקון עקרוני של יישומו הראשון של ה-Epoché על-ידי
 181 צמצומה ל-ego היחיד בהחלט, המתפקד תפקוד אחרון
- ב. הדרך אל הפילוסופיה הטרנסצנדנטלית הפנומנולוגית
 מן הפסיכולוגיה
 56§. אפיונה של ההתפתחות הפילוסופית אחרי קאנט לאור
 המאבק בין האובייקטיביזם הפיסיקליסטי ל'מניע
 184 הטרנסצנדנטלי', המופיע שוב ושוב

- 189 .57§ הניתוק הגורלי בין פילוסופיה טרנסצנדנטלית לפסיכולוגיה
- .58§ קרבה ושוני בין הפסיכולוגיה לפילוסופיה
- 194 הטרנסצנדנטלית. הפסיכולוגיה כשדה ההכרעה
- .59§ ניתוח ההכוונה-מחדש מן העמדה הפסיכולוגית אל
- הטרנסצנדנטלית. הפסיכולוגיה 'לפני' ואחרי' הצמצום
- 198 הפנומנולוגי (בעיית הזרימה הפנימית')
- .60§ הטעם לכישלונה של הפסיכולוגיה: קדם-ההנחות השניותיות
- 200 והפיסיקליסטיות
- .61§ הפסיכולוגיה במתח שבין רעיון המדע (האובייקטיביסטי-
הפילוסופי) לנוהל האמפירי: שני כיווני המחקר הפסיכולוגי
(הפסיכופיסי ו'הפסיכולוגיה מתוך ניסיון פנימי') אינם עולים
- 202 בקנה אחד
- .62§ בירור מקדים של האבסורדיות שבהעמדתם העקרונית של
נפשות וגופים על דרגה שווה של ממשיות: רמז על ההבדל
העקרוני שבין זמניות, סיבתיות ואינדיבידואליות של הדבר
- 203 הטבעי והנפש
- .63§ אופים המוקשה של המושגים 'ניסיון חיצוני' ו'ניסיון פנימי'.
מדוע אין, עד עתה, ההתנסות בדבר הגופני שבעולם החיים,
כניסיון של דבר מה 'סובייקטיבי גרידא', שייכת לנושא
- 206 לפסיכולוגיה?
- .64§ השנותיות הקארטזיאנית כטעם לעשיית הקבלה — בסכימה:
- 208 מדע מתאר ומסביר, מוצדק רק היסוד הצורני-הכללי ביותר
- .65§ בחינת זכותה של שניות המיוסדת אמפירית על-ידי התוודעות
- 210 אל נוהלים העובדתי של הפסיכולוגים והפיסולוגים
- .66§ עולם הניסיון הכללי; טיפוסי אזוריותו וההפשטות הכוללות
האפשריות שבו: 'הטבע' כמצטרף אל הפשטה כוללת,
בעיית 'ההפשטה המשלימה'
- 212 שניותיותן של ההפשטות המיוסדות בניסיון. ההשפעה
- .67§ ההיסטורית הנמשכת של נקודת המוצא האמפיריסטית
- 214 (מהובס עד וונדט). ביקורת של אמפיריזם הנתונים
- .68§ התפקיד שבהנהרתה הטהורה של התודעה בתור שכזאת:
הבעייתיות הכוללת של ההתכוונות (ניסיון הרפורמה של
- 217 ברנטאנו לפסיכולוגיה)
- .69§ מתודת היסוד הפסיכולוגית של 'הצמצום הפנומנולוגי-
הפסיכולוגי' (מאפיין ראשון: 1. ההתייחסות ההתכוונותית

אגרון מונחים

Modus, Modalität	אָפֿן, אָפֿנות
konstruktiv	בוּנָה (גם: קוֹנסְטְרוּקְטִיבִי)
Evidenz, evident	בְּרִירוֹת, בְּרוּר
Leib	גוּף חַי
Vorbild	דָּגָם
Postulat	דְּרִיֶּשָׁה
Satz	הַגֵּד (גם: פֿסוּק)
Assoziation	הַחֲבֵר
Retention	הַחֲזָקָה
Antizipation	הַטְרָמָה
Gegebenheitsweise	הַנְּתַנּוּת
Objektivierung	הַמְשָׁאָה (גם: אוֹבֵיֶקְטִיבִיזַצְיָה)
Protention	הַמְשָׁכָה
Vergegenwärtigung	הַנְּכַחָה
Motivation, Motiv	הַנְּעָה, מְנִיעַ
Anschauung, anschaulich	הַסְתַּכְּלוּת, הַסְתַּכְּלוּתִי
Vorstellung	הַצָּג
Korrelation, Korrelat	הַצְּטְרוּפוּת, מְצַטְרֵף (גם: יַחֲסֵ-גוּמְלִין)
Analogie	הַקְּבָלָה
Gruppierung	הַקְּבָצָה
Synthese	הַרְכֵּבָה (גם: סִינְתֵזָה)
Hypothese, hypothetisch	הַשְּׁעָרָה (גם: הַיְפּוֹתֵזָה), בְּהַשְּׁעָרָה, בְּמַשְׁעַר
Implikation, implizieren	הַשְּׁתַּמְעוּת, הַשְּׁתַּמְעַע
Intentionalität, intentionale	הַתְּכוּנּוּת(יּוּת), הַתְּכוּנּוּתִי
Spezialisierung	הַתְּמַקְצָעוּת
Approximation	הַתְּקַרְבוּת
Zeitigung	זְמַן
Sinnlichkeit, sinnlich	חוּשְׁנִיּוּת, חוּשְׁנִי
Vergemeinschaftung	חֲבִירוּת, הַקְּהֵלָה
Individualität, individuell	יְחִידִיוּת, יְחִידִי
Seiendes	יֵשׁ

ביבליוגרפיה נבחרת

- בראון, א"צ, "ההתכוונות לסוגיה — עיון במבנה התודעה", 'עיון', לג (תשמ"ד): 136-124.
- ברגמן, ש"ה, "הוסרל והפינומנולוגיה", בתוך: 'הוגי הדור', ירושלים תשמ"ד, עמ' 121-83.
- ברגמן, ש"ה, "אדמונר הוסרל (1859-1938)", בתוך: 'תולדות הפילוסופיה החדשה — שיטות שלאחר קאנט', ירושלים תשל"ט.
- גולומב, י', "על משבר המדע ופסיכולוגיה ב'משבר' של הוסרל", 'עיון', כט (תשמ"א): 279-264.
- הוסרל, א', 'הגיונות קארטזיאניים', תרגם והקדים מבוא א"צ בראון, ירושלים תשל"ב.
- הוסרל, א', 'מבחר מאמרים', ערך את המהדורה השנייה המתוקנת 'גולומב, ירושלים תשנ"ג.
- מזאנטי, ג"נ, "הוסרל וסוגי המודאליזם", 'עיון', כט (תשמ"ג): 21-3.
- רוטנשטרייך, נ', "סקירת ספרים בפינומנולוגיה", 'עיון', כח (תשל"ט): 93-85.
- שמואלי, א', "האני הטראנסצנדנטאלי ודמות האלהים אצל הוסרל", 'עיון', כט (תשמ"ג): 70-54.
- Bar-On, A. Z., "Who, Searle or Husserl?", in: *Philosophy of Mind, Philosophy of Psychology*, eds. R. M. Chisholm et al., Vienna 1985, pp. 56-64.
- Bergman, S. H., "Metaphysical Implications of Husserl's Phenomenology", *Scripta Hierosolymitana*, 11 (1955): 220-230.
- Bidney, D., "Phenomenological Method and the Anthropological Science of the Cultural Life-World", in: *Phenomenology and the Social Sciences*, ed. M. Natanson, Evanston 1973, pp. 109-140.
- Carr, D., "Husserl's Problematic Conception of the Life-World", *American Philosophical Quarterly*, 7 (1970): 331-339; *Husserl — Expositions and Appraisals*, ed. F. Elliston & P. McCormick, Notre Dame 1977, pp. 202-212.
- Carr, D., "Husserl's Crisis and the Problem of History", *Southwestern Journal of Philosophy*, 5 (1974): 127-148.
- Fink, E., "The Problem of the Phenomenology of Edmund Husserl", in: *Apriori and World: European Contributions to Husserlian Phenomenology*, ed. W. McKenna, The Hague 1981, pp. 21-55.